

עוֹזֵי מֵשׁוּלֵם

יוסי ולטר

ביום שלישי, בשעה 3:45 לפנות בוקר, צילצל הטלפון בחדר 408 במלון אוויה. המפכ"ל, אסף חפץ, הרים את השמורת. על הקו היה קצין המהירה המיוחדת למחמה בטורו, שריבר מהלובי. "הרב עוזי הגיע", בישר. דקה אחר כך עמד המפכ"ל מול הרב. ללא הקדמות מיותרות אמר: "עוזי, העסק נגמר. אתה עצור. אני מבקש ממך לסייע לנו לשכנע את אנשיך ביהוד להסגיר את עצמם".

בניגוד לציפיות, מעצרו של הרב עבר בשקט. רומה שמשולם, האישי שעשה צרות צרורות למי שטרם ישראל והפגין ביטחון עצמי שהעמיד לרג עיים את המשטרה בצל, היה מוכן למעצר הזה, מוכן לרדת מן העץ הגבוה שטיפס עליו. הפרשה נמשכה, אמנם, 24 שעות נוספות, מתישות ומורטות עזבים, אבל למן הרגע שמשולם נעצר ונהר פך מרוב עוזי לעציר עוזי, היה ברור שהאוויר מתחיל לצאת מן הבלון הרחוס הזה.

כאשר נכנס אסף חפץ לתפקידו, היה ברור לו שפרשת משולם עלולה להיות כשבילו מוקש רב

בהסתערות על הבית אי אפשר יהיה להחליף להם קסטה בראש שתאמר: אל תירו. דברי מפקד הימ"מ הגיעו את המשטרה לנסות דרך אחרת. כך נולדו שני ההסכמים שנחתמו עם עוזי משולם והעמידו את המשטרה באש צולבת של ביקורת חריפה. ברוח ההסכם שנחתם עם המשטרה התייצב בו, יום לאחר חג הפסח, שוטר ובלש בביתו של משולם ומסרו לידיו הזמנה לחקירה. אלא שהאישי הפגין זלזול מוחלט. לא זו בלבד שהוא התעלם מן ההזמנה, הוא גם דרש, כי היה ויסקים להתייצב לחקירה, תאובטה חזרתו הביתה.

כאותו שלב הלכה והתגבשה במשטרת מחוז תל-אביב תכנית מבצעית להשתלטות על בית משולם. התכנית ריברה על תרגיל הונאה שימך שוך את הרב הרחק מביתו, וחטיפתו. ובמקביל, סגירה הרמטית של האיזור סביב הבית ביהוד, על מנת למנוע את כניסתם של חסידיו הרב. השימוש בכולדוריים משוריינים, שהושאלו מצה"ל, היה אמור לאפשר את הריסת המתרסים והגעה בטוחה של הכוחות אל הבית. בתוכנית המבצע נלקחה בחשבון גם אפשרות של התאבדות המונית. התי שוכות האופרטיביות שנתנה המשטרה היו פריצה מהירה של כוח השתלטות, תוך שימוש בהתות

הנחינו לפתע אנשי היחידה הסמויה של משטרת מחוז תל אביב במכונית טרנויט לבנה שחונה בצומת הרחובות ביאליקה-הרצל ביהוד, מרחק של כמה מאות מטרים מבית משולם.

במקביל יצא הרב עוזי מביתו, מלווה בשומרי ראש מזויינים, והחל לצעוד לכיוון רחוב הרצל. יציאתו הקפיצה מיד את הכוחות. כבר זמן רב חיכו להזדמנות שהוא ייצא מן הבית ואפשר יהיה להפעיל את תכנית הפעולה. ניתנה פקודה לחטוף את הרב ואנשיו ולהתחיל במבצע ההשתלטות על הבית. החלו לעקוב אחריו. משולם צעד בביטחה לעבר הטרנויט, חמוש באקדחים, ונבלע בתוכה.

מיד ניתנה הוראה להשתלט על הרכב ולעצור את משולם. איש מהמפקדים בשטח לא ידע מה עושה הרב בתוך הטרנויט. הכוחות החלו לנוע, אבל בר גע האחרון ניתנה פקודת נסיגה, ומבצע החטיפה וההשתלטות בוטל. במקום חלפו, כיללת צופרים, ניידת משטרה ואמבולנס שהיו בדרכם לתאונת דרכים. משולם שמע את הצפירות, נבהל, יצא במהירות מהטרנויט ושכ לביתו. בלשים שניגשו אל הרכב כדי לברוק מה יש בתוכו, נדהמו: בפנים ישבו שני פסיכולוגים מצוות המשאיומתן של

הסכים לפגישה, לאחר שהובטח לו כי לא יאונה לו כל רע. המשטרה מצידה דרשה שהוא יגיע לפגישה עם מעט שומרי ראש ובלתי חמוש. הזמן שנקבע - 3 בבוקר במלון אוויה. האות למבצע "אורך רוח" ניתן. ראש הממשלה רבין ושר המשטרה שחל קיבלו ריווח שוטף. תכנית הפעולה על כל היבטיה הוצגה בפניהם. רבין נתן את ברכתו ושחל נתן את האור הירוק. כל הגלגלים והמעצרות החלו לנוע.

גם אתה, חפץ, חיבגת

ההתרחשויות החלו לזרום כמו בסרט מתח. זירת החטיפה במלון אוויה הוכנה בקפידה רבה. אחרי חצות התפרסו אנשי בילוש וימ"מ מחוץ למלון. בתוך המלון הסתתרו בלשים מאחורי ויד לונות אסומים, בתוך גומחות ומאחורי דלתות. באותה שעה נפרשו ביהוד התצפיות וכוח התעוררות, שנועד לאבטח את תושבי הסביבה ולמנוע ממאמיניו של משולם להשתלט על בית שכן. המפכ"ל, מלווה בראש אגף החקירות, ניצב יוסי לוי, וכמה לוחמי ימ"מ, הגיעו לאוויה כרבע

גם אחרי שנעצר, ניסה עוזי משולם להמשיך במשחק. "ישפך דם", הוא איים על המפכ"ל אסף חפץ ■ אבל רוחו של הרב התמהוני והמסוכן נשברה בהדוּגָה. המעצר באבוֹכְבִיר שבר אותו פיזית, ובבת אחת התחלפה הארשת המאיימת במראה פאתטי של עציר מול חוקרים ■ ומשיצא האוויר מן הבלון, זה היה עניין של שעות עד שתחנפץ גם הבועה של חסידיו ■ שיחזור מלא של נפילת היעד המבוצר ביהוד

עוצמה שירסק אותו עוד לפני שיספיק לחמם את כסא המפכ"ל. הוא ידע שההבדל בין צל"ש לטר"ש, בטיפול בפרשה כה סבוכה ומורכבת, עלול להיות צעד אחד קטן, וריה אחת בודדת. לרווחת הכל עבר הסיפור בשלום. 48 ימי מצור על היעד האזרחי המבוצר ביותר במדינת ישראל הגיעו אל סיומם. אסף חפץ ומפקד משטרת מחוז תל-אביב, ניצב גבי לטס, עשו עבודה אלגנטית. המפכ"ל פסע את הפסיעה הראשונה שלו כרגל ימין.

יממה קודם לכן לא האמין איש בסיום כל כך נקי של הפרשה. המחשבה כי פשיטה על בית משולם עלולה להסתיים במרחץ דמים, הדירה שינה מעיניהם של בכירי המשטרה. כבר בתחילת הפרשה, ב" 24 במארס, היה ברור שיהיה קשה, כמי עט בלתי אפשרי להימנע מהרוגים. הקשיחות שגילה משולם, הביטחון הרב שהפגין, האמונה העיוורת של אנשיו שהתבצרו עימו, הבהירו לצמרת המשטרה שמרובר פה באירוע חריג, שונה ממה שידעה משטרת ישראל עד כה. לניצב לטס, האנשים האלה הוכירו את הכתות הפנאטיות בארצות-הברית.

יום לפני ליליהסדר, כאשר החל המצור על הבית, כחננו המפכ"ל דאו רפי פלד וניצב לטס אפשרויות שונות להשתלטות. מפקד הימ"מ הב" היר אן: יהיו הרוגים. לוחמי הימ"מ, אמר, מאומים נים לירות ולהרוג כל מי שמכוון לעברם נשק.

סילוני מים וקפץ בעוצמה רבה מכבאיות מיוחדות שהעמיד לרשות המשטרה מפקד הכבאים, רב טפי סר שלמה כהן.

התכנית הוקפאה, אבל יחד עם זאת הוחל באימון כוחות מיוחדים על מודל. ניצב לטס, שמונה למפקד המבצע, שם רגש מיוחד על מודרי עין וסאפו תצפיתנים ושוטרים סמויים שהתפר שו סביב הבית, וכן סוכנים סמויים שהשתלו בתוך בית משולם במבצע מסוכן. סוכנים אלה סיפקו מידע שוטף על המתרחש בפנים. במקביל, נמשכו המגעים עם משולם.

צוות המו"מ של היחידה המיוחדת למלחמה בטורו, המורכב מפסיכולוגים, קיים שיחות רבות עם משולם ושליחיו. הרב התגלה כתכסיסן לא קטן, שהייתל לא פעם כמשטרה. שוב ושוב נדמה היה כי הוא נעתר לררישה להתייצב לחקירה. אבל כרגע האחרון הוא היה נטוּן, מתנער מכל ההבטחות ואומר משהו כמו: "זה הם (השליחים) אמרו, לא אני".

שרשרת של טעויות

לפני עשרה ימים, ב" 2 במאי, הושגה סוף סוף התקרמות. משולם הסכים לפגוש שני קצינים מצוות המשא ומתן של הימ"מ. הבטיחו לו שהוא לא ייעצר ולא יאונה לו כל רע. הפגישה אמנם יצאה אל הפועל, אבל לא היה חסר הרבה שהיא תסתיים בכי רע בגלל שרשרת של טעויות. הפגרי שה נקבעה לשעה 1 אחר חצות. בשעה היעודה

היחידה המיוחדת למלחמה בטורו, שניסו, כרגיל, לשכנעו לגמור את הפרשה בשלום.

בריעבר ניתן לומר, שהפגישה הלילית בטרני זיט הלבנה לא היתה לשווא. היא שיכנעה את המומחים שעוזי משולם כשל כבר לפגישה. אם יזומן לפגישה הוא יופיע, ואולי יש לו כוונה לרדת מן העץ. מסקנה זו סללה את הדרך למבצע "אורך רוח".

כניסתו של אסף חפץ לתפקיד העניקה למי שטרה הזדמנות מצויינת למשוך את משולם לתוך מלכודת הפתאים. הקשר בין המפכ"ל למי שולם נוצר עוד קודם מינויו של חפץ. עושה עליו הוא שיום את הקשר. חפץ, אמר הרב, עושה עליו רושם של איש אמין, ולכן הוא מבקש את עזרתו. באותה תקופה שימש חפץ כמפקד מחוז המרכז. הוא ניסה לשכנע את משולם להתייצב לחקירה, והתחייב לדאוג שהטיפול בו יהיה הוגן. אבל משולם התעקש וביקש שיבטיחו לו ועדת חקירה. "אנחנו לא נוותר" - נהג משולם לומר לחפץ - "אם המשטרה תפשוט, יישפך הרבה דם. אני ער לכך שאתה מתמצא בנושאים האלה. אבל לי יש תשובות טובות לכל מהלך שלך".

חפץ ניתק מגע נוכח הדברים המתלהמים של עוזי, אבל כשמונה למפכ"ל הוחלט לנצל את ההזדמנות ולהפגיש בין השניים, הרחק מבית משולם. בשדרים שנשלחו למשולם כאמצעות מתווכים נאמר לו, שהנה בא מפכ"ל חדש ונפתחו אפשרויות חדשות. הוצע לו לקיים פגישה פנים אל פנים עם חפץ, שכה יוכל להשמיע את דבריו. כיום שני בערב חלה התפנית בפרשה. משולם

שעה לפני הפגישה. הם טיפסו לקומה הרביעית והסתגרו בחדר 408. חפץ כחן עם אנשיו תרחיץ שים אחרונים, והחלה ציפיה מורטת עצבים. אחד מחסידיו של עוזי הגיע למקום, על פי סיכום שהושג עם המשטרה ולפיו יורשה לאיש מטעמו להיות נוכח במלון על מנת לוודא שהמפכ"ל אכן מגיע לפגישה. אבל לעוזי לא היה זכר. מחוגי השעון וחלו. כל רקה נמשכה נצח. ביהוד המתין מפקד המבצע, ניצב לטס, לאות שעוזי נעצר, אבל האות לא הגיע. חלפה חצי שעה, ארבעים דקות, ונרמה היה שהמבצע עומד להתבטל. עוד אחד מן התרגילים של עוזי.

אבל ב" 3.45 הוא הופיע, מלווה בשמונה שומרי ראש, חמוש בשני אקדחים. שישה מאנשיו נשארו בחוץ. עוזי נכנס ללובי כשהאקדחים תחור כים בחגורתו. הוא הוכנס מיד לחדר בקומה הראי שונה. השומרים נשארו מעבר לרלת ונעצרו מיד. גם שומרי הראש שנשארו בחוץ נעצרו. אסף חפץ ויוסי לוי ירדו אל משולם. בחדר התפתחה שיחה קשה. לאחר שהמפכ"ל הודיע למשולם שהוא עצור, לבש הרב על פניו ארשת ארישה ורחה בתוקף את הבקשה לסייע בסיום הפרשה. את המעצר קיבל בשלווה מופגנת: "כבקשה, תעצרו אותי. אבל יש לי אנשים בבית ביהוד, ויישפך הרבה דם".

חפץ: "כירך למנוע את שפיכות הדמים, זה חסר טעם".

משולם: "זה לא מעניין אותי. יישפך דם. גם אתה חפץ וגם אתה לוי תיפגעו מהמעצר שלי".

ההצגה נאמרה

המפכ"ל אסף חפץ:

יצאנו מהנחה שיש לנו עסק עם אנשים שמתנהגים כמו מחבלים, אבל הם יהודים

למכיל המשטרה רביניצב אסף חפץ, איך אתה מסכם את המבצע?
הפעלנו כאן הרכה שיקול דעת ואיפוק. בתוך הבית היו נשים וילדים. חששנו משפיכות דמים, ואני שמח שהצלחנו למנוע אותה.

האם המבצע נמשך מעבר למתוכנן? הוספתם מסורבם של חסירי משולם לחיבנע?

"מלכתחילה לא היה אפשר לבסס מבצע כזה על אופציה של כוח בלבד. בכל שלב משלבי התיכנון, התכווננו לשינויים ולתהפוכות בהחלטותיהם של אנשי משולם. ציפינו למשא ומתן ממושך עימם, או לחילופין לכניעה מידית. התאכזבנו שהם הגיבו בהריפות כזאת. מכל מקום, בתכניות המבצעיות יצאנו מנקודת הנחה שיש לנו פה עסק עם אנשים שמתנהגים כמו מחבלים, אבל הם יהודים. אינך יכול לירות בהם כמו שאתה יורה במחבלים בריראל-בלאח.

יחד עם זאת היה פה מקרה ברור של רמיסת החוק בצורה בוטה ביותר. הרבר חייב אותנו לפעול על מנת להשתלט על הבית. המאמץ להימנע מנפגעים נטל מאיתנו את אלמנט ההפתעה, אבל היינו מחוייבים ליטול סיכונים גבוהים מאוד כדי להשתלט על האנשים. אני שלם עם כל החלטה שקיבלתי. הפעולה באה אחרי ניסיונות ממושכים לשכנע את משולם להיכנע. כל יום היינו בקשר איתו. כל יום הבאנו רעיונות חדשים. היה משא ומתן אינטנסיבי, אבל כידוע הוא לא הניב תוצאות.

חששתם מצעדים חריפים יותר של משולם?
משולם ואנשיו ביטטו תכנית של התנגדות פעילה. תכנית זו היתה אמורה לפגוע בחיי אדם ולסכן רבים. אלה לא היו סתם איומים. האיומים האלה גובו כהוראות מפורשות ובגשק שהיה בתוך הבית. חששנו אפילו מהאפשרות שהוא או אנשיו יחטפו שוטר או שכן לצרכי מיקוח. הוא הפעיל סיורים חמושים. זה היה מצב בלתי נסבל.

מה היה חלקה של אשת הרב בסיום הפרשה?
אני יכול לומר שיש לה חלק לא קטן בכך שהפרשה הסתיימה בטוב. היא עזרה להם להבין שכל ההתבצרות הזו היא חסרת טעם.

יוסי ולטר

רב ניצב אסף חפץ וניצב נבי לטט בסיום המבצע

צילום: גרי אברמוביץ

סוף המחזה: עוזי משולם בידי השוטרים. "עוזי, העסק נגמר. אתה עצור", הודיע לו המפכ"ל

צילום: יוסי אהוני

פתאום, החיים כשוט נשמטים

תמר ברילב

כפי שסופר ללאה ענבל

חיים לא סבל מכאבים, אך היה לו קשה לנשום. לעתים הייתי מחזיקה את ראשו להקל על הנשימה. שוחחנו הרבה. החלפנו דעות וגם תקוות קלושות. העלינו זכרונות מימים מאושרים. פרטים קטנים, שנראו רווקא ברגעים אלה חשובים. הוא הניח יד על לחיי והחליק על עיניי, כמו ליטוף. בימים האחרונים, נשימותיו הלכו והתחזקו מאוד. חיים נשם מתוך מאמץ גדול. הוא היה כבר חסר ישע, אבל אף פעם לא ראינו אותו נפחד. בתקופה הזו, אני חושבת, אהבתי אותו מכל.

בארץ, זמן קצר לפני שיצאנו לשליחות, חיים הרגיש פתאום חולשה באצבעות יד שמאל. לא ייחסנו לכך חשיבות. אחר כך היר לא נשמעה לו, ורק אז הלכנו לרופא. זה היה כבר במוסקבה. הרופא זיהה מיד את חומרת המצב. ומאותו הרגע, נערמו מעל חיינו עננים שחורים.

בשנתיים האלה של שליחות, את כל עולמנו אירגנתי מחדש, כך שנוכל להילחם באמון ביחד. בתקופה זו מעולם לא יצאה מלה לאינדיקציה מפיו. התבלטה רווקא האדיבות שבתוכו. האסון השתלט על גופו של חיים, אבל לא על רוחו. במוסקבה, ככפור העז, חיים התגעגע אל הסוטה הערבית שלו.

חיים היה אדם עצור, מסוגר. גם בתקופה הכי קשה, אי אפשר היה לשמוע את הכאב מבפנים. כשפרצה המחלה, חיים התחיל לכתוב יומן. ביומן כתב על הכל. על השינויים ההיסטוריים והחברתיים שהתחוללו בכרית המועצות, על בעיית היהודים שם, ודו"חות שונים שרשם עבור משרד החוץ. לא היתה שם מלה אחת על הכאב והסבל.

כשנה האחרונה מצבו החמיר, ונאלצתי לגייס את כל כוח הרצון שלי. קשה לתאר את התחושה. איך לפתע חיים שהיו לך, נשמטים משליטה. אתה ממתין לרגע, משהו רבנים עד הרגע שתתעורר מחלום רע. שנינו לא אנשים דתיים. ועדיין אני ממתנה אולי להתגלות של משמעות שנסתר מפני.

התקרבות המחלה היתה מהירה וקשה. ידענו שאנחנו חייבים לעבור את ביקורו של ראש הממשלה יצחק רבין, ויהי מה. התמורה כבר נראתה במראהו החיצוני. לעתים קרובות היה עושה תנועות לא נכונות או מועד. הוא לא רימה את עצמו, אבל שמר על גאוה בלתי רגילה. עזבתי את כל עיסוקי ושהיתי במחיצתו כל הזמן.

חיינו המשותפים היו כל השנים מצויינים, וקשים מאוד בסופם. זה כבר לא היה לרכוס כפתור, אלא ממש לתמוך בו פיסיית. ואני חשתי באמת חזקה. חיים עבר עד היום האחרון שהיינו שם. כל יום ישב 10 שעות במשרד. את האירוח של פמליית ראש הממשלה עשינו כבר מתוך מאבק עם העייפות, הפחד, הייאוש.

אחרי שהביקור הסתיים, החלטנו שאנחנו שבים לארץ. חיים שוחח בטלפון עם פרס, ומיד הגיע רופא שעובד בשירות משרד החוץ. עזבנו את כל החפצים שלנו שם ומיהרנו, לפי המלצתו, לארץ.

חיים כבר התקשה לנשום, והמצב החמיר. לא עזבתי את מיטתו. ישבתי והתבוננתי בפניו השקועות. הן היו כל כך חיוורות. עדיין אני מרגישה את הבערה בקירבי. וסערת רוח ואהבה גדולה, שלא היתה כמוה.

חיים ברילב ז"ל. במוסקבה התגעגע אל הסוטה שלו

צילום: יהונתן שאול

מחכים לקודה להסתער. שוטרים בשעת המצור על הבית ביהוד

(המשך מהעמוד הקודם)

בשלב מסוים כמעט פגעו בשני צלמי עיתונות שהגיעו לחזית הבית. צלפים שהיו בבית הרב כיוונו אליהם את נשקם והודיעו בפלאפון שהם עומדים להרגם. גבי לטס זינק ממקומו, אחז בפלאפון ובמאמץ אחרון הצליח לשכנע את המתבצרים לאפשר לשני הצלמים לעזוב את המקום.

ביום שלישי ב־9 בבוקר החליט המפכ"ל לעשות ניסיון אחרון לחלץ את המשא ומתן התקוע. הוא נסע לבית השוטר ונפגש שוב עם משולם. חפץ פנה אליו: "שכנע את אנשיך וכך תציל נפשות בישראל". אבל משולם בשלו: "חבל על הדיבור רים. אין לכם שום צ'אנס. יישפר דם רב וזה יהיה על אחריותיכם ומצפונכם".

עוזי הוצא מבית השוטר ונלקח לחקירה ביחידה הארצית לחקירות פשעים. טובי החוקרים החלו לחקרו, אבל האיש לא שיתף פעולה. בשלב מסוים הוא נשבר פיזית, והודיע לחוקריו כי הוא חס ברע. הביאו לו רופא. בבת אחת נפלה הארשת הקשוחה של הרב והתגלה עוד עיצור שעומד מול חוקרים. את הלילה הוא עשה בבית המעצר באבירכביר.

העזרה באה מכיוון בלתי צפוי. שניים ממקורבי משולם, המתונים שכתבורה, הציעו את עזרתם. הם אלה שהודיעו לאביו של ההרוג, שהיה בין המתבצרים בבית, את הכשורה המרה. תחילה אמרו לו שכנו פצוע. הם הציעו לו לשוחח עם ניצב גבי לטס. האיש יצא התוצה ושאל: "יותר מזה?" ניצב לטס השיב: "יותר מזה". האיש נשבר ופרץ בבכי, אבל כעבור שעות הוא נרשם למאמץ לסיים את הפרשה. בכך הוא ביקש לבטא את רגש תודתו על הסכמתו של גבי לטס כי רב של העדה החרדית יהיה נוכח בעת הניתוח הפתולוגי שנערך לבנו.

המתווכים יצאו ובאו עם הצעות פשרה שונות. כולן נירחו, על ידי המשטרה או על ידי המתבצרים. אשתו של משולם, אלישבע, התגלתה כמתונה יחסית רווקא ברגעים הקשים האלה, וגם היא ניסתה לסייע. אבל כסופו של דבר, בעלה היה זה שהוריד את המסך על ההצגה הטובה בעיר.

יום רביעי, 2.30 לפנות בוקר. המתווכים יוצאים לחפ"ק המשטרה כדי לדבר עם הרב משולם, ולנסות לגבש יחד עימו נוסחת פשרה. המפכ"ל הסכים, אבל לא תלה בכך תקוות רבות. להפתעת הכל, רווקא משולם הוא שהביא את הנוסחה הגולת: "מי שאין לו ילד, אח או אחות חטופים, רשאי לעזוב את הבית". כל המתבצרים עמדו, למרבה המזל, בקטגוריה הזו. המתווכים שבו לבית משולם והציגו בפני המתבצרים את נוסח הפשרה. הם גם מסרו להם הודעה נחרצת של המשטרה: תשובה שלילית תגרוור אחריה פעולה מיידית.

בשעה 5 לפנות בוקר החלו לצאת ראשוני המתבצרים. כל אחד מסר את נשקו והובל לבית הקשיש הסמוך. 36 עצירים התקבצו לתפילת שחרית. יום רביעי היה ראש חודש, והם ביקשו שיאפשרו להם להביא לתפילה ספר תורה מבית הרב. ניצב לטס נעתר לבקשה והורה לאחד השוטרים להביא את הספר. הם התפללו שעה ארוכה בדבקות, וכשסיימו ביקשו מל"ט לקחת עימם את הספר לבית המעצר. מפקד המחוז סירב. "לקחנו את הספר מבית הרב, והנימוס מחייב להחזיר לו אותו", השיב להם.

הם לא אמרו דבר, רק ביקשו שמניין אנשים ילווה את הספר. ניצב לטס הורה לעשרה שוטרים לעשות זאת. וכך, בדמומי הבוקר צעדה קבוצה של שוטרים מבית הקשיש אל בית משולם, כשבראש הטור מחבק שוטר את ספר התורה ביד אח רבה. הספר הוכנס פנימה והעצורים הוכנסו אל בית המעצר.

בשלב הזה החליט המפכ"ל לסיים את השיחה. הוא הבין שהדרישה הזה אינו מוביל לשום מקום והורה להוציא את משור לם מהחדר. עוזי נלקח לבית השוטר בתל-אביב והוחזק שם שעות ארוכות. באותו רגע שודרה ברשתות הקשר הפקודה לכר חות ביהוד. האיזור נסגר וכוחות החלו לנוע. בה בעת פשטו צוותים של המשטרה על עשרות בתים שסומנו ברחבי הארץ - ביהוד, ביהודה ושומרון, ירושלים ותל-אביב - ועצרו כחמישים מחסידיו משולם.

כסכיבת הבית ביהוד פונו משפחות מנתיהן, כדי למנוע מאנשי הרב אפשרות של השתלטות לצורך מיקוח. הפעולות בוצעו במהירות רבה, פרי תירגול של השבועות האחרונים. חסיד רי משולם המבוצרים הבחינו בתנועת הכוחות, ולפתע נפתחה אש עזה. הם ירו על מסוק משטרתי שהג מעל הבית ולעבר עמדת צלפים ותצפיתנים של המשטרה שהתמקמה על אחד הגגות. היריה, שלמה אסולין, הצליח לפגוע ולנפץ את מצלמתו של אחד התצפיתנים. הוא ירה אש עזה ללא אכזבה. אחד הצלפים העלה אותו על הכוונת והודיע על כך בקשר. המפכ"ל נתן פקודה, הצלף לחץ על הדק - והרגו.

בתוך הבית התעוררה מהומה. בהוראת ניצב לטס שודרו למתבצרים שידורי הרגעה. הם היו על סף היסטריה, משוכנעים המשטרה הביאה את כל הכוחות האלה כדי לדרוס אותם. פסיכר לוג משטרתי התקשר לפלאפון בתוך הבית וביקש שייצאו ללא שפיכות דמים. חבל על הדם, אמר להם. אבל הם סירבו להיכנע. "כאן נמות", אמרו לו וניתקו את השיחה.

דקות ספורות אחר כך התקשרו המתבצרים לפסיכולוג והר דייעו שיש להם פצוע. זה היה אסולין, שנפגע בצווארו. אדם שהציג את עצמו כאביאל החל לנהל משא ומתן לפינויו של הפצוע מן הבית. הוא ביקש שיאפשרו לשני אנשים להוציא את הנפגע ולהבטיח את שובם אל הבית בשלום. ניצב לטס הסכים, אבל המתבצרים לא מיהרו. הם ביקשו ערובות לכך שהמשטרה לא תעשה תרגיל, תשתלט על שני החסידים, תיקח את בגדיהם ותחזיר אל הבית שני בלשים מחופשים. הוחלט שהשניים יחזרו הביתה באמצעות סימנים מוסכמים.

שני גברים יצאו מן הבית נושאים בידיהם את אסולין. הם הובילו אותו במעלה השביל, לכיוון בית הקשיש, שם המתין אמבולנס. לפתע הבחינו בניצב גבי לטס שבא לקראתם. "הנה לטס" - זעק אחד מהם, והתנפל על הקצין. הוא החל להיאבק עם השני נכנס לפעולה, אבל מפקד המחוז הצליח להתגבר על התוקף ויצא מהעניין עם רצועת שעון קרועה.

ניצב לטס: "לא הייתי קורא לזה ניסיון חטיפה. זו היתה תקיפה. היינו מרוחקים כמה עשרות מטרים מבית משולם, כך שאפשרות של חטיפה יורדת מן הפרק. זו היתה התנפלות ספר נטנית".

"כאן תהיה מצדה"

המו"מ נמשך, וככל שנקף הזמן התחרדו העצבים. המתח הגיע לשיאו כאשר בשלב מסוים הסכימו המתבצרים לצאת, אבל חזרו בהם ברגע האחרון. הם דרשו לדבר עם הרב. שידור ידיעה ברדיו על מעצרו של משולם פוצץ את המו"מ. חסידיו הרב התבצרו מאחורי עמדה קשוחה עוד יותר. "כאן תהיה מצדה", צעקו מתוך הבית, "לא ניכנע. נילחם עד הסוף ונתאבד. נהרוג כל מי שיתקרב. הקם להרג השכם להרגו, זהו דין תורה".

צילום: רובי קסטור